

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 8. Solvuntur objectiones à ratione petitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

ARTICULUS VIII.

Solvuntur objectiones à ratione petite.

Obj. 1. Gratia sufficiens, hoc ipso quod est gratia, non potest esse communis omnibus. Ergo non datur omnibus. Sed si qui sunt, quibus non datur, certe sunt infideles illi, qui de Evangelio nihil audiunt. Ergo, &c. *R. neg. ant.* Ad hoc enim ut gratia sufficiens sit verè gratia, satis est si non sit debita, & non detur omnibus, nisi gratis, & ex pura misericordia. Certè si Deus veller, gratiam etiam efficacem omnibus daret, quo facto gratia etiam efficax communis esset omnibus; nec ideo desineret esse gratia, quia Deus eam omnibus gratuito & misericorditer daret.

Dices. Si gratia sufficiens esset communis omnibus, saltem non appareret esse gratia. *R. neg.* Nam sufficienter appareret esse gratia, hoc ipso quod non adest omnibus omni tempore & loco, sed solum quando, & ubi illam dare Deus vult, nec omnibus aequaliter, sed aliis frequentius & copiosius, alijs verò rarius & parcius tribuitur.

Dices. S. Augustinus pluribus locis dicit gratiam efficacem non omnibus dari, ut appareat omnibus esse indebitam, & esse donum planè gratuitum. Ergo similiter dici debet gratiam sufficientem non dari omnibus, ut appareat nulli debitam esse, & quibus datur, gratuito donari.

R. neg. conseq. quæ malè deducitur ex antecedente, in quo S. Augustinus qualemcumque congruitatis rationem affert, cur gratia efficax non omnibus detur. Nam sic gratiam efficacem nulli debitam esse appareret ex eo, quod non detur omnibus, ut idem sufficienter appareret ex quod detur indignis, ut docet ipsemet Augustinus, lib. de bono perf. c. 12. *Dando, inquit, quibusdam quod non merentur, profero gratiam, & per hoc veram suam gratiam esse voluit.* Ergo, juxta S. Doctorem, ut gratia efficax appareat esse gratia, necesse non est ut non detur omnibus. Ergo similiter, ut gratia sufficiens appareat, &c.

Obj. 2. Si infideles, infidelitate negativa laborantes, haberent gratiam aliquam remotè sufficientem ad fidem Christianam, imputaretur illis ad culpam, quod non credant Evangelio, nec servant præcepta legis positivæ divinæ. Absurdum conf. Ergo, *R. neg. seq. maj.* Ratio negandi est, quia cum gratia illa, quam accipiunt, ne levissimè quidem suspicari possunt, quod sit aliquod Evangelium, cui credendum sit; vel quod sint aliqua legis positivæ divinæ præcepta, quæ servari oporteat: unde quod non credant Evangelio, nec præcepta legis positivæ divinæ servant, neque in se, neque in alio propria voluntate volito, illis voluntarium, adeoque illis, nullo modo voluntarium est, voluntarietate scilicet ad imputabilitatem requisita. Quod autem sic nullo modo voluntarium est, peccatum esse non potest.

Obj. 3. Illi non habent gratiam sufficientem ad salutem, quibus non datur posse credere in Christum, illumque invocare: nemo enim salvari potest (de adultis hic semper agitur) sine fide & invocatione Christi. Atqui infidelibus, infidelitate negativa laborantibus, non datur posse credere in Christum, illumque invocare. Nam, ut dicit Apostolus Rom. cap. 10. *Quomodo invocabunt, in quem non crediderunt? quomodo credent sine prædicante? quomodo prædicabunt, nisi mittantur?* Ergo, &c.

R. dist. maj. Illi non habent gratiam sufficientem ad salutem, quibus non datur posse credere in Christum, illumque invocare; nec datur alia gratia, qua si bene uterentur, daretur illis posse credere, &c. *C. maj.* Quibus non datur posse credere, &c. sed datur alia gratia, qua si bene uterentur, daretur illis posse credere, &c. *N. maj.* Tales enim gratiam ad salutem remotè sufficientem habere manifestum est. *Ad min.* autem dico, infidelibus negativa infidelitate laborantibus, dari gratiam per loco & tempore; quam si non repudiarent, Deus procuraret illis Evangelii prædica-

tionem, daretque interiorem gratiam ad credendum in Christum, illumque invocandum necessariam.

Dices. Si ita est, fieri potest ut homo aliquos actus salutes exerceat, ante fidem, seu ante actum, quo rebus à Deo revelatis assentiatur propter auctoritatem Dei revelantis. *R.* hoc fieri posse, non quidem ex solis naturæ viribus, quod Pelagianum est, sed ex viribus interioris gratiæ, gratuito prævenientis, intellectum illustrando, & excitando atque immediatè adjuvando voluntatem.

Dices. Hæc doctrina apertè contradicit Tridentino, assentiendi, sess. 6. cap. 8. *fidem esse humanæ salutis initium, fundamentum, & radicem omnis justificationis.* *R. neg.* Nam Synodus hoc dicit, non quia nulli possunt esse actus salutes ante fidem, de qua loquitur; hoc est, ante fidem, qua, ut ait cap. 6. *adulti liberè moventur in Deum, credentes vera esse, quæ divinitus revelata & promissa sunt, atque illud imprimis à Deo justificari impium per gratiam ejus, per redemptionem quæ est in Christo Jesu:* nam hanc fidem aliquos actus salutes exerceri posse, & aliquando exerceri, evidenter demonstrat exemplum Centurionis: sed quia fides illa primum locum tenet inter actus, quibus adultus disponitur ad justificationem, eamque de congruo promeretur.

Dices. Prima gratia, quam accipiunt infideles, est ea qua proximè vocantur ad credendas veritates à Deo revelatas propter auctoritatem Dei revelantis. Ergo qui hanc gratiam non accipiunt, nullam accipiunt. Sed hæc gratia iis tantum datur, quibus Evangelium prædicatur. Ergo infideles, quibus Evangelium non prædicatur, nullam gratiam accipiunt.

R. neg. ant. & dico, primam gratiam, quam accipiunt infideles, iis scilicet quibus non prædicatur Evangelium, esse eam, qua intellectus eorum illustratur & excitatur ad cognoscendum per creaturas Deum esse, eumque summè bonum & iustum, rerum omnium dominum, ac provisorum sapientissimum atque sanctissimum, adeoque delictorum vindicem, & remuneratorem virtutum: ex qua saluti cognitione Dei, Deo gratiam suam promovente, sufficienter excitantur ad salutarem illius timorem, ad inchoatam illius dilectionem, ad implorandum illius auxilium, & ad alia pietatis opera ex inchoata illius dilectione exequenda.

Hanc doctrinam tradit Bellarminus, lib. 2. de gr. & lib. arb. cap. 8. *Possunt, inquit, gentiles, quibus nondum est Evangelium prædicatum, cognoscere per creaturas Deum esse, & proinde possunt à Deo per gratiam prævenientem excitari ad credendum de Deo, quia est, & quod inquirentibus se remuneratori sit: & ex tali fide excitari possunt, eodem dirigente & adjuvante Deo, ad orandum, & elemosynas faciendas, & eo modo impetrandum à Deo majus fidei lumen, quod Deus per se, vel per Angelos, vel per homines faciliè communicabit.* Bellarminum sequuntur ex modernis non pauci, nec exigui nominis Doctores Catholici.

Idem ante illos expressè docuerat ex veteribus Author librorum de vocatione gentium, lib. 2. cap. 4. ubi sic loquitur: *Cælum quippe, ac terra, & mare, omnisque creatura, qua videri atque intelligi potest, ad hanc præcipue disposita est humani generis utilitatem, ut natura rationalis de contemplatione tot specierum, de experimentis tot bonorum, de perceptione tot munerum, ad cultum & dilectionem sui imbueretur auctoritate.* Quod sanè sine interioris gratiæ prævenientis, illustrando mentem, & excitando voluntatem, adjuutorio fieri posse non sensit author ille, nisi velis ei Pelagianismi notam inurere, quod nemo fecit hactenus.

Et cap. 25. hæc habet: *Sive igitur novissima contempleris secula, seu prima, seu media, rationabiliter & pie creditur, omnes homines salvos fieri Deum velle, semperque voluisse: & hoc non aliunde monstratur, quam de iis beneficiis, eaque providentia Dei, quam universis generationibus communiter atque indifferenter impendit. Fuerunt enim ac sunt hujusmodi dona ita generalia, ut per ipsorum testimonia ad querendum verum Deum possent homines adjuvari: quibus do-*

nis

nis autorem suum per omnia secula protestantibus, specialis gratia largitas superflua est. Ecce dilecti testimonio creaturarum adiungit interioris gratiae praevenientis adiutorium, quod infidelibus datur, ut ex creaturarum testimonio verum Deum agnoscere possint, & sic agnoscendo illum quaerere, illum scilicet rimando, inchoatè diligendo, orando, aliaque pietatis opera exercendo, quorum merito pervenire possint ad perfectam illius notitiam, quae non nisi per Christianam fidem haberi potest.

Imò hæc nostra doctrina videtur demonstrari ex Apostolo Rom. cap. 1. ubi sic loquitur de Ethnicis sapientibus: *Cum cognovissent Deum, non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt... propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum.* Unde sic argumentor. Sapientes Ethnici habuerunt Dei cognitionem, ex qua, eodem adjuvante Deo, aliqua pietatis opera exercere potuerunt: nam glorificare Deum, & ei gratias agere, sunt opera pietatis. Atqui cognitio, ex qua proximè possunt aliqua pietatis opera exerceri, est cognitio salutaris; & nulla cognitio salutaris sine adiutorio interioris gratiae praevenientis haberi potest, juxta illud Apostoli 2. Cor. cap. 3. *Non quod sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis: sed sufficientia nostra ex Deo est.* Ergo sapientes Ethnici habuerunt interiorem gratiam praevenientem, qua intellectus eorum illustrabatur & excitabatur ad cognoscendum per creaturas (nam de tali cognitione loquitur Apostolus, ut patet ex antecedentibus) Deum esse, eumque rerum omnium creatorem, conservatorem, provisorem, & munificentissimum benefactorem. Quia autem salutarem hanc Dei cognitionem vel repudiaverunt, vel captivam detinuerunt, nec aliqua illa pietatis circa Deum opera, ad quae ex ea cognitione excitabantur, exercebant, tradidit illos Deus in desideria cordis eorum.

Dices denique, Si Infideles ante prædicationem Evangelii possint habere salutarem Dei cognitionem, & ex hac cognitione, Deo ulterius adjuvante, aliqua pietatis opera exercere, possunt justificari antequam habeant fidem christianam. Absurdum conf. Nam si infideles justificari possunt, antequam fidem christianam habeant, fides christiana non est humane salutis initium, fundamentum & radix omnis justificationis. Ergo, &c. R. neg. seq. maj. Nam fides christiana est conditio sine qua Deus decrevit neminem adjuvare, quantum oportet, ut justificationis beneficium consequi possit. Unde infideles, antequam ad fidem christianam convertantur, non habent gratiam sufficientem ad diligendum Deum super omnia, adeoque nec ad dolendum de peccatis propter Deum super omnia dilectum; sed solum ex salutari cognitione Dei per creaturas, quam habent, vel possunt habere, excitantur, vel excitari possunt, Deo non plus adjuvante, ad inchoatam Dei dilectionem, quæ ad peccatoris justificationem sufficere non potest. Hinc illud Apostoli Hebr. cap. 11. *Sine fide* (qua scilicet res à Deo revelata creduntur super omnia propter auctoritatem Dei revelantis) *impossibile est placere Deo* (eo nempe modo quo amicus placet amico). *Credere enim* (fide christiana) oportet accedentem ad Deum (ut cum eo conjungatur per justificantem gratiam) *quia est, & quod inquirentibus se remunerator sit.*

ARTICULUS IX.

Utrum peccatoribus omnibus adsit auxilium sufficiens ad vitanda peccata, adeoque ad servanda præcepta divina, qua transgrediendo, peccant imputabiliter.

RESPONSIO.

Peccatoribus omnibus adest auxilium vel proximè vel saltem remotè sufficiens ad vitanda peccata, & ad servanda præcepta divina, quæ imputabiliter transgrediuntur.

Prob. ex consensu Patrum apud Bellarminum & alios. Unus hic nobis sufficiet Augustinus. 1. lib. 50. hom. 12. sic loquitur: *Cum per Dei adiutorium in potestate tua sit, utrum consensias diabolo; quare non magis Deo, quam ipsi obtemperare deliberas?..... Quare satanas seducit ad peccandum, cum Deus posuerit homini in potestate non consentire diabolo? Est enim à dextris quodammodo præcipiens Deus, à sinistris seducens Satanas, homo in medio constitutus. Cur quod inclinatur ad diabolum, quare non potius erigitur ad Deum? non enim diabolus cogendo, sed suadendo nocet: nec extorquet à nobis consensum, sed petit. Nos diabolum non adjuvamus, & vincimus. Dat quidem ille consilium; sed Deo auxiliante nostrum est vel eligere, vel respicere quod suggerit. Vide locum integrum.*

2. Hominibus de ignorantiae cæcitate, & difficultatis cruciatibus, quæ ex Adam peccato in genus humanum derivata sunt, conquerentibus, & quamdam peccandi necessitatem, ortam ex renitente carnali concupiscentia prætextantibus, tunc ante, tum post exortam Pelagianam hæresim, ante quidem lib. 3. de lib. arb. cap. 19. postea verò, lib. de nat. & gr. c. 67. obstruit os his verbis: *Quibus breviter respondetur ut quiescant, & adversus Deum murmurare desistant. Rectè enim fortasse quererentur, si erroris & libidinis nullus hominum victor existeret: cum verò ubique sit præsens, qui multis modis per creaturam sibi Domino servientem aversum vocet, doceat credentem, consoletur sperantem, diligentem exhortetur, conantem adjuvet, exaudiat deprecantem: non tibi deputatur ad culpam quod invidus ignoras, sed quod negligis querere quod ignoras: neque illud quod vulnerata membra non colligis, sed quod volentem sanare contemnis. Ista tua propria peccata sunt. Nulli enim homini ablatum est, scire utiliter quaerere, quod inutiliter ignorat, & humiliter constendam esse imbecillitatem, ut querenti & consentienti ille subveniat, qui nec errat dum subvenit, nec laborat.*

3. Eod. lib. 3. de lib. arb. cap. 18. sic ait: *Quacumque ista causa est voluntatis (malæ) si non ei potest resisti, sine peccato ei ceditur... quis enim peccat in eo, quod nullo modo caveri potest? Et lib. de duab. animab. c. 12. Peccati reum teneri quemquam, quia non fecit quod facere non potuit, summe iniquitatis est, & insania. Quamobrem ille anime quicquid faciunt, si natura, non voluntate faciunt; id est, si libero ad faciendum & ad non faciendum motu animi carent: si denique his abstinendi ab opere suo potestas nulla conceditur, peccato earum teneri non possumus. Et lib. 22. contra Faustum, cap. 78. Sive iniquitas, sive iustitia, nisi esset in voluntate, non esset in potestate. Porro si in potestate non esset, nullum premium, nulla poena iusta esset: quod nemo sapit, nisi qui despicit.*

Ex his autem sic argumentor breviter. Ex S. Doctore, malum, quod caveri non potest, cum sit, non potest imputari. Ergo peccatores, cum peccant, vel habent sufficiens auxilium ad cavendum peccatum, vel non peccant imputabiliter, & sic non possunt nisi injustè puniri propter peccata. Secundum dici non potest. Ergo peccatores nunquam peccant sine sufficienti auxilio ad non peccandum.

4. Lib. de fide contra Manich. cap. 10. hæc habet. *Quis non clamat stultum esse, præcepta dare ei, cui liberum non est, quod præcipitur facere: & iniquum esse eum damnare, cui non fuit potestas iussa complere? Et lib. 2. de pecc. mer. & rem. cap. 6. Dubitare non possum, nec Deum aliquid impossibile homini præcipisse, nec Deo ad optulandum quò fiat quod jubet, impossibile aliquid esse. Et enarr. in Psal. 56. Neque imperaret hoc Deus ut faceremus, si impossibile esse iudicaret, ut hoc ab homine fieret. Si consideras infirmitatem tuam deficiis sub præcepto, confortare in exemplo: sed etiamsi exemplum ad te multum est, adest ille qui præbuit exemplum, ut præbeat & auxilium.*

Ex his breviter argumentor sic. Ex Sancto Doctore, Deus nec præcipit, nec præcipere potest aliquid impossibile.